

Jasna Šulentić Begić

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti u Osijeku

Dubravka Papa

Pravni fakultet u Osijeku

RANO UČENJE NJEMAČKOGA JEZIKA PJEVANJEM I SLUŠANJEM PJESAMA

Sažetak

Istraživanja su pokazala da rano učenje stranog jezika ima znatnih prednosti, no i da takvo učenje jezika u primarnom obrazovanju zahtijeva drugačiji metodički pristup. Poučavanje jezika učenika mlađe školske dobi mora se razlikovati od poučavanja koje se pokazalo uspješnim za starije učenike. Pjevanje i slušanje pjesama na stranom jeziku zasigurno pomažu u učenju i usvajanju novih jezičnih sadržaja budući da strani jezik u toj dobi djeca uče holistički. Ujedno glazba doprinosi zanimljivosti, veseloj i opuštenoj razrednoj atmosferi te učenju kroz igru koji su za učenike primarnoga obrazovanja izuzetno važni.

U ovome radu provedeno je i istraživanje čiji je cilj bio utvrditi prisutnost i primjerenost pjesama koje se nalaze u udžbenicima *Applaus! 1*, *Auf die Plätze, fertig, los! 1* i *Hurra! Deutsch! 1* te na pratećim CD-ima namijenjenim učenju njemačkoga jezika u prvom razredu osnovne škole koje je odobrilo *Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa* za školske godine 2010./11., 2011./12. i 2012./13. Analizirane varijable u odnosu na primjerenost pjesama s obzirom na dob učenika bile su s jezičnoga gledišta izbor leksika, gramatičkih struktura i jezične funkcije kao i primjerenost kulturoloških sadržaja, a s glazbenoga vrsta, opseg, tempo, ritam, tonalitet i ugođaj pjesama. Analizirane su ukupno 35 pjesme.

Nakon provedene analize mislimo da bi se autori udžbenika za strani jezik trebali posavjetovati s glazbenim pedagogima pri izboru pjesama koje žele uvrstiti u svoje udžbenike kako se ne bi događali propusti (npr. neodgovarajući tonalitet, prevelik opseg, neodgovarajući izvođači, previše brz tempo, kompliciran ritam, zahtjevna melodija) odnosno kako bi slušanje i pjevanje pjesama bilo u svrhu ostvarenja krajnjega cilja koji bi trebao biti razvoj jezičnih kompetencija, komunikacijskih vještina i kulture, ali posredno i razvijanje glazbenih sposobnosti učenika.

Ključne riječi: primarno obrazovanje, rano učenje njemačkog jezika, pjevanje i slušanje pjesama

1. Uvod

Rano učenje stranih jezika obično podrazumijeva učenje tih jezika u dobi od pete do desete godine koje je posljedica organiziranoga i sustavnog poučavanja skupina učenika u vrtićima i nižim razredima osnovnih škola (Petrović 2004). Istraživanja su pokazala da nastava stranih jezika s učenicima rane školske dobi zahtijeva posebne uvjete i pristupe o

kojima u znatnoj mjeri ovisi njezina uspješnost. Neophodno je što je moguće više iskoristiti biološke i psihološke prednosti mladih učenika za učenje jezika kao što su potrebe za kretanjem, igrom, pjevanjem, glumom, imitiranjem govornih izvora i slično (isto 2004).

Vrlo je važno korištenje zvučnih materijala u nastavnome procesu. Glazba u nastavi nije nova ideja, ali ona svakako pripada i današnjim sredstvima za učenje. Glazba u nastavi može biti vrlo zanimljivo i korisno pomagalo s ciljem usvajanja novog i uvježbavanja poznatog vokabulara, usvajanja gramatičkih struktura i pamćenja sadržaja (Grgić i Kolaković 2010). Iz toga razloga možemo uključiti glazbu u nastavu stranoga jezika. Naime, i glazba i jezik imaju komunikacijsku ulogu i uključuju razvoj receptivnih i produktivnih vještina. Svojom dinamičnom povezanošću glazbeni se i jezični razvoj nadopunjuju i proširuju preklapanjem sličnih elemenata sadržanih u tima dvama komunikacijskim sustavima. Glazbena nastava može utjecati na poboljšanje pismenosti zbog fonološkog osvježavanja sadržaja koji se sluša (Douglas i Willatts 1994; Lowe 1998). Pjevanje pjesme na stranome jeziku može značajno pridonijeti razvoju jezičnih kompetencija (rječnika, gramatike i izgovora) (Ludke 2010). Glazbena mnemotehnika pomaže verbalnom učenju, pogotovo u ranoj fazi razvoja kao i učenju akademskih vještina u populaciji starijih učenika (Calvert i Billingsley 1998). Ako je tekst kombiniran s melodijom, podsjećanje je mnogo učinkovitije i sadržaji se lakše pamte i reproduciraju (Calvert i Tart 1993; Wallace 1994). Također je utvrđeno da glazba ima djelotvoran učinak na čitanje i govorne vještine jer utječe na poboljšanje vještine slušanja (Fujioka i sur. 2006; Ho i sur. 2003). Navedeni razlozi govore u prilog tomu da se pjesmicama i pjevanjem u ranome učenju stranoga jezika treba češće služiti u nastavi kao središnjom točkom sata (Radišić, 1999).

U listopadu 2009. godine devet zemalja Europske unije, tj. Finska, Francuska, Njemačka, Grčka, Rumunjska, Španjolska, Velika Britanija i pridruženi partner Švicarska sudjelovale su u *Comenius projektu European Music Portfolio – kreativni način učenja jezika*. Cilj projekta jest kreativan način učenja jezika, tj. spajanje glazbene aktivnosti u nastavu učenja stranih jezika u primarno obrazovanje. Naglasak je projekta na spajanju glazbe i učenja stranoga jezika unutar svih predmeta. Projekt također ima cilj njegovati samopouzdanje, samoizražavanje i kreativnost u svrhu boljega razumijevanja i snošljivosti među kulturama. Zadaće su projekta: motivirati djecu na učenje novih jezika igrom i razvijanjem glazbenih vještina, razvijati kreativnost učenika i nastavnika, osposobiti učitelje osnovnih škola kako bi razvijali jezične vještine preko glazbenih aktivnosti, pridonijeti obrazovanju učitelja osnovnih škola i njihovu kontinuiranom profesionalnom razvoju, povećati kreativno služenje tehnologijom i ICT-om, istraživati glazbenu i jezičnu raznolikost u Europi te spojiti europske

kulture inovativnim obrazovnim materijalima. *Comenius projekt European Music Portfolio* nastao je na osnovi suradnje međunarodnoga tima jezičnih i glazbenih pedagoga. Takav način rada bi trebao biti putokaz svima koji žele spojiti različita nastavna područja, u ovome slučaju jezik i glazbu, jer je neophodna suradnja, tj. timski rad stručnjaka različitih područja.

2. Istraživanje

U ovome radu provedeno je istraživanje kojim smo željeli utvrditi koje se pjesme navode u udžbenicima njemačkoga jezika *Applaus! 1*¹, *Auf die Plätze, fertig, los! 1*² i *Hurra! Deutsch! 1*³ te na pratećim kompaktnim pločama (CD-ima) za prvi razred osnovne škole, i jesu li te pjesme primjerene učenicima i sadržaju učenja. Udžbenike je odobrilo *Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa* za školske godine 2010./11., 2011./12. i 2012./13. Pjesme su snimljene na trima kompaktnim pločama i te su ploče glavni izvor za njihovo upoznavanje i učenje. Notne zapise s tekstovima nalazimo samo u jednome udžbeniku, dok se u ostalim dvama pojavljuju samo tekstovi. Kako su pjesme zastupljene u udžbenicima, vidjet će se iz njihove pojedinačne analize.

Analizirane varijable u odnosu na primjerenost pjesama s obzirom na dob učenika bile su s jezičnoga gledišta izbor leksika, gramatičkih struktura, jezična funkcija i kulturološki sadržaj, a s glazbenoga vrsta, opseg, tempo, ritam, tonalitet i ugođaj pjesama. Analizirano je 35 pjesama, prema abecednome redu njihovih naslova.

2.1. Analiza pjesama

Pjesmu *Advent, Advent, ein Lichtlein brennt*, koja je narodna božićna s njemačkoga govornog područja, nalazimo u dvama udžbenicima. U jednome se upoznaje pod nazivom *Advent, Advent, ein Lichtlein brennt*, a u drugome pod nazivom *Advent*. U obama udžbenicima pjesma se leksički uklapa u zadano područje cjeline i teme⁴ *Blagdani, običaji i tradicija*. Gramatičke strukture u pjesmi jesu glagol u jednini prezenta, jednina imenica s

¹ Barišić Lazar, G. i Ušćumlić, D. (2007). *Applaus! 1*: udžbenik njemačkog jezika sa zvučnim CD-om za 1. razred osnovne škole: I. godina učenja. Zagreb: Profil.

² Oreb Sajfter, K., Pehar, I. i Štiglmayer, D. (2008). *Auf die Plätze, fertig, los! 1*: udžbenik iz njemačkog jezika za 1. razred osnovne škole s CD-om. Zagreb: Alfa.

³ Salopek, J. i Tomljenović Biškupić, Lj. (2007). *Hurra! Deutsch! 1*: udžbenik njemačkog jezika s interaktivnim CD-om za 1. razred osnovne škole: I. godina učenja. Zagreb: Školska knjiga.

⁴ *Nastavni plan i program za osnovnu školu* (2006). Njemački kao prvi strani jezik, 1. razred (prva godina učenja).

neodređenim članom u nominativu, brojevi od jedan do deset, jednostavne izjavne rečenice. Njezina jezična funkcija imenovanja i opisivanja u službi je kulturološkoga sadržaja proslave Božića. U obama primjerima pjesmu prati tekst i slikovni prikaz.

Snimka pjesme u izvedbi muškoga glasa uz pratnju gitare u tonalitetu F-dura primjeren je opsegu dječjih glasova s obzirom na opseg pjesme ($c^1 - c^2$), no neprimjereno je to što pjesmu pjeva muški glas koji pjeva oktavu dublje, tj. u opsegu od (malog) c do c^1 . Također, izvedba je pjesme u tempu (vivace) prebrzom za učenike prvoga razreda osnovne škole. Melodija je pjesme presložena zbog melizama (jedan se slog pjeva na više različitih tonova), ali i skokova koji su vrlo zahtjevni za učenike te dobi. Ugođaj pjesme u toj je izvedbi vedar. Ista je pjesma na CD-u koji prati drugi udžbenik u izvedbi dječjega glasa, što je primjereno za učenike te dobi, uz lijepo smišljenu pratnju sintisajzera. Međutim, izvedba je u tonalitetu E-dura te je najdublji ton pjesme (mali) h koji je za učenike prvoga razreda predubok. Pjesmu je primjerenije pjevati u F-duru i tada bi najdublji ton pjesme bio c^1 . I ta je izvedba u prebrzome tempu (allegro), no nježnoga je ugođaja te tako pjesma mnogo ljepše zvuči.

Pjesma **Bruder Jakob** podrijetlom je francuska narodna za djecu, nama poznata pod nazivom *Bratec Martin*. Pjesma se nalazi na jednome CD-u. Pjesma nije popraćena tekstom u udžbeniku. Leksički se uklapa u cjelinu *Obitelj*, a gramatičke su strukture jednina prezenta glagola, množina imenica, određeni član, negacija *nicht*, inverzna upitna rečenica. Jezična funkcija pjesme jest postavljanje pitanja, dok se kulturološki sadržaj može usporediti s djeci poznatom inačicom na hrvatskome jeziku.

Pjesmu na snimci izvodi ženski glas uz pratnju sintisajzera u D-duru. S obzirom na to da pjesma ima velik opseg ($a - h^1$), prelazi okvir opsega dječjih glasova te bi bilo primjerenije da je u tonalitetu F-dura jer bi tada opseg pjesme bio od c^1 do d^2 , što bi bilo u opsegu dječjih glasova. Izvedba je u prebrzome tempu (allegro), pogotovo zbog drugoga dijela pjesme u kojem se melodija kreće u šesnaestinkama te je i ritam pjesme ponešto složen za mlađe učenike. Ugođaj je pjesme vedar.

Melodija pjesme **Das ABC Lied** preuzeta je iz francuske narodne pjesme *Ah! vous dirai-je, maman*, nama poznate pod nazivom *Blistaj, blistaj zvijezdo mala*. Pjesma *Das ABC Lied* na drugome CD-u nalazi se pod nazivom **Wir singen das ABC**. Vokabular pjesme uklapa se u temu *Škola: školski pribor i aktivnosti u školskom okruženju, razumijevanje i izvršavanje osnovnih uputa i naredbi, izricanje radnji*. U oba slučaja ona je popraćena slikovnim sadržajem. Gramatičke su strukture jednina prezenta glagola, imenica u jednini,

opisni pridjev kao dio predikata. Njezina jezična funkcija povezana je s kulturološkim sadržajem upoznavanja s njemačkom abecedom.

Pjesmu na jednome CD-u izvode dječji glasovi uz klavirsku pratnju, a na drugome dječji glas uz pratnju sintisajzera. U objema snimkama pjesma je u tonalitetu C-dura (opseg $c^1 - a^1$) što je primjereno opsegu dječjih glasova, međutim, obje su izvedbe prebrze (allegro). Ritam je pjesme jednostavan, a ugođaj u objema izvedbama vedar.

Das Geburtstagslied rođendanska je međunarodna pjesma. Melodija pjesme podrijetlom je iz pjesme *Good Morning to All*, američkih skladateljica Patty Hill i Mildred J. Hill iz 1893. godine. Pjesma *Das Geburtstagslied* na drugome se CD-u nalazi pod nazivom **Zum Geburtstag viel Glück**, a na trećem pod nazivom **Alles gute, viel Glück**. U jednome udžbeniku nalazimo samo tekst, u drugome tekst i sliku, a u trećem tekst, sliku i notni zapis. Leksički pjesma pripada temi *Rođendan i proslava rođendana: čestitanje i pjevanje prigodne pjesme*. U pjesmi se pojavljuje eliptična rečenica, odnosno izričaj kojim se čestita rođendan. Jezična funkcija čestitanja rođendana povezana je s kulturološkim sadržajem pjevanja tradicionalne rođendanske pjesme i upoznavanja imena njemačkoga govornog područja. U jednoj izvedbi pjeva ju altistica uz pratnju sintisajzera u tonalitetu D-dura (opseg $a - a^1$). Tonalitet je prilagođen opsegu dubokoga ženskog glasa te je izvedba preduboka za učenike prvog razreda. Na drugoj snimci pojavljuju se dva djevojačka glasa uz pratnju sintisajzera u odgovarajućem, tonalitetu F-dura (opseg $c^1 - c^2$). Treća je snimka u izvedbi muškoga glasa uz pratnju gitare u tonalitetu G-dura (opseg $d^1 - d^2$) što odgovara opsegu dječjih glasova, međutim muški glas pjeva oktavu dublje ($d - d^1$) od notnoga zapisa što je neprimjereno za djecu te dobi. Sve su izvedbe u primjerenome, tj. u umjereno brzome (moderato/allegretto) tempu, ritam pjesme nije složen i pjesma je vedroga ugođaja.

Das Gespenst Ernest Rap nalazi se samo na jednome CD-u. Po vrsti je možemo svrstati u kategoriju pjesama namijenjenih djeci. Pjesma je leksički prilagođena temi *Škola: školski pribor i aktivnosti u školskom okruženju, razumijevanje i izvršavanje osnovnih uputa i naredbi, izricanje radnji* te je popraćena slikovnim sadržajem koji ilustrira navedene imperativne kao i punim tekstom. Gramatička struktura kojom se služi na razini prepoznavanja jesu zapovjedni oblici glagola (drugo lice jednine imperativa). Njezina jezična funkcija jest izricanje zahtjeva i naredbi.

Pjesmu izvode djevojački glasovi koji repaju, tj. recitiraju uz instrumentalnu pratnju sintisajzera. S obzirom na recitiranje, tonalitet i opseg pjesme nije moguće odrediti. Pjesma se izvodi u primjerenome, umjereno brzom tempu (moderato), no ritam pjesme presložen je za učenike te dobi.

Pjesma ***Das Lied von den Jahreszeiten*** nalazi se samo na jednome pratećem CD-u. Rječnik pjesme pripada temi *Godišnja doba: imenovanje godišnjih doba i izricanje osnovnih atmosferskih prilika*. Pjesmu prati tekst i slikovni prikaz. Gramatičke strukture u pjesmi djelomice su u skladu s nastavnim planom i programom (oblici glagola *bringen* u jednini prezenta), dok se glagoli *haben* i *sein* pojavljuju u jednini preterita. Imenice se rabe u jednini nominativa i akuzativa iako se djelomice pojavljuju i množine imenica (*die Blumen, die Trauben, die Kinder*).

Pjesmu pjevaju dva djevojačka glasa uz pratnju sintisajzera u tonalitetu G-dura (opseg $d^1 - h^1$) što odgovara dječjim glasovima. Također, pjesma se izvodi u prikladnome, brzom tempu (allegro), ritam pjesme nije složen, ugođaj je vedar.

Pjesma ***Ein kleiner brauner Igel*** nalazi se samo na jednome pratećem CD-u. Rječnik je pjesme u skladu s temom *Kućni ljubimci: imenovanje i opis životinja*. Pjesmu prati notni zapis i cjeloviti tekst u kojem se pojavljuju i po jedna glagolska i imenska složenica (s *Hinterteil* i *mitkommen*). Gramatičke strukture u pjesmi jesu glagoli u jednini prezenta vezani uz tematsko područje, imenice u jednini nominativa i akuzativa iako se jednokratno pojavljuje i dativ jednine. Zamjenica se pojavljuje u nominativu jednine i jednokratno u dativu jednine, dok se pridjev pojavljuje u tekstu kao dio atributa.

Pjesma je prema kulturološkome sadržaju izvorna dječja pučka pjesma njemačkoga govornog područja. Snimka pjesme u prikladnome je tonalitetu F-dura, no pjeva ju muški glas uz pratnju gitare što je neprimjereno jer muški glas pjeva oktavu dublje ($c - c^1$) od opsega u kojem pjevaju učenici ($c^1 - c^2$). Izvedba je prebrza (allegretto). Ritam je pjesme jednostavan, ugođaj je vedar.

Na jednome od CD-a nalazi se obrada tehno pjesme ***Eins, zwei, Polizei*** autora Fabija Frittellija iz 1994. godine. Vokabular pjesme u okviru je leksičkoga područja zadanoga planom i programom (npr. glavni brojevi od nula do deset, imenovanje osoba). Prisutne su imenice u nominativu jednine kao i strukture i izričaji kojima se služi pri pozdravljanju. U jednome udžbeniku nalazi se tekst i slikovni prikaz, a u drugome samo slikovni prikaz.

Pjesma se ubraja u pjesme za govor, odnosno brojalice. Izvode ju dva muška glasa recitirajući (repajući) uz tehno instrumentalnu pratnju. Zvuči vrlo grubo i nije primjerena učenicima mlađe školske dobi. Također, izvedba je prebrza (allegro), ritam je složen i prezahtjevan.

Na jednome CD-u naveden je naslov pjesme ***Gretchen und Alex***, međutim pjesma nabraja pozdrave te bi se prije trebala zvati *Begrüßungslied/Abschiedslied*. Rječnikom se uklapa u temu *Susreti: pozdravi pri susretu i opraštanju na neformalnoj i formalnoj razini*.

Rabe se imenice u nominativu jednine te strukture i izričaji pozdravljanja te zapovjedni oblik glagola u drugome licu jednine, posvojna zamjenica *mein*. Pjesma je djelomice popraćena tekstom, dok se slikovni prikaz razlikuje od teksta pjesme.

Pjesmu pjevaju dva ženska glasa uz pratnju sintisajzera u tonalitetu E-dura (opseg $h - a^1$) pa njezin najdublji ton (h) nije u opsegu dječjih glasova ($c^1 - d^1$). Stoga bi bolje bilo pjesmu pjevati u F-duru. Pjesma je u primjereno brzome tempu (*allegro*), ritam nije složen, ugođaj je vedar.

Grosse Uhren je autorska pjesma za djecu Karla Karowa (1790. – 1863.) i nalazi se na jednome pratećem CD-u. Rječnikom se uklapa u leksičko područje imenovanja i opisa predmeta. Rabe se imenice u nominativu množine i glagol *gehen* u prezentu množine te pridjevi *gross* i *klein* kao dio atributa. Jezična funkcija pjesme u okviru je teme izricanje radnji.

Pjesmu pjevaju dječji glasovi uz klavirsku pratnju. Izvedba je u prikladnome tonalitetu C-dura (opseg $c^1 - c^2$), ali u prebrzome tempu (*allegro*). Ritam je pjesme primjeren, osim posljednjega takta u kojem se na prvoj i drugoj dobi nalaze po četiri šesnaestinke te je navedeni ritam prezahtjevan za mlađe učenike ako se pjesma izvodi u brzome tempu. Ugođaj je vedar.

Pjesma **Guten Tag, guten Tag, sagen alle Kinder!** autorice Marén Berg nalazi se na dvama CD-ima. U jednome se udžbeniku pojavljuje tekst i slikovni prikaz, a u drugome samo slikovni prikaz. Rječnik kao i strukture i izričaji u skladu su s temom *Susreti: pozdravi pri susretu i opraštanju na neformalnoj i formalnoj razini, upoznavanje, oslovljavanje, uljudno ophođenje*.

Pjesmu pjeva djevojački glas uz lijepo osmišljenu pratnju sintisajzera. Izvedba je u tonalitetu E-dura (opseg $h - h^1$) te je malo preduboka za dječje glasove. Na drugome CD-u izvode ju dječji glasovi uz klavirsku pratnju u, također, neprimjerenome tonalitetu D-dura jer je i ondje opseg pjesme ($a - a^1$) predubok za djecu mlađe školske dobi. Bilo bi bolje pjesmu pjevati u F-duru jer bi u tome slučaju opseg pjesme bio $c^1 - c^2$ što odgovara dječjim glasovima. Izvedba je na prvome CD-u u primjerenome, polaganom tempu (*andante*), dok je na drugome u umjereno brzom tempu (*allegretto*) koji je prebrz. Ritam pjesme nije složen. Ugođaj je prve izvedbe nježan i mnogo primjereniji od druge.

Pjesma **Hallo, wie geht's?** nalazi se također samo na jednome CD-u. Rječnik i strukture te izričaji u pjesmi u skladu su s temom *Susreti: pozdravi pri susretu i opraštanju na neformalnoj i formalnoj razini, upoznavanje, oslovljavanje, uljudno ophođenje*. Popraćena je

slikovnim prikazom i tekstem. Gramatičke su strukture glagoli u jednini prezenta, imenice u nominativu i akuzativu jednine te jednostavna upitna rečenica s upitnom riječju.

Pjesmu pjeva djevojački glas uz lijepu pratnju sintisajzera, no u predubokome tonalitetu B-dura (opseg $b - b^1$) te bi bilo bolje da je u C-duru. Tempo je primjeren (allegreto), ritam nije složen, pjesma je vedra i nježna.

Melodija pjesme **Häschen in der Grube** preuzeta je iz narodne pjesme, a tekst je osmislio Friedrich Fröbel 1840. godine. Nalazimo ju na dvama CD-ima. Samo u jednome udžbeniku nalazimo notni zapis i tekst. Leksički se uklapa u temu *Kućni ljubimci i imenovanje i opis životinja*. Od gramatičkih struktura pojavljuju se glagoli u prezentu i preteritu jednine, jednokratno modalni glagol *können* u jednini prezenta, umanjena te zavisna rečenice s veznikom *dass*. Njezina jezična funkcija jest izricanje radnji, imenovanje životinje. Izgovor izvođača u pjesmi koja se nalazi samo na CD-u znatno odstupa od onoga koji bi smio poslužiti kao primjer izgovora u ranome učenju njemačkoga jezika.

Pjesmu na jednome CD-u pjevaju dječji glasovi uz klavirsku pratnju, dok je na drugome izvodi muški glas uz pratnju sintisajzera koji pjeva oktavu dublje ($d - d^1$) od dječjih glasova pa druga izvedba nije sasvim primjerena. Obje su snimke u primjerenome tonalitetu D-dura s obzirom na opseg pjesme ($d^1 - d^2$), ali su izvedbe prebrze (allegro/allegretto). Ritam nije složen, pjesma je vedra.

Hoppe, hoppe Reiter narodna je pjesma za djecu, nastala oko 1800. godine i nalazi se na jednome CD-u. U jednome udžbeniku nalazimo notni zapis, tekst i slikovni prikaz. Leksički se uklapa u temu *Igre i igračke: imenovanje i opis igračaka, predmeta i igara*. Gramatičke su strukture u pjesmi jednina prezenta glagola, ali i jednokratno i množina prezenta, osobne zamjenice u nominativu jednine, prijedlog *in*, imenice u nominativu i akuzativu jednine, jednokratno i zavisna rečenica s veznikom *wenn*. Njezina jezična funkcija jest izricanje radnji.

Pjesmu pjeva muški glas uz instrumentalnu pratnju gitare, u prikladnome tonalitetu F-dura s obzirom na opseg pjesme ($f^1 - d^2$), no muški glas pjeva oktavu dublje, dakle u opsegu $f - d^1$ što je neprimjereno mlađim učenicima. Također, tempo je izvedbe prebrz (allegretto). Ritam je pjesme jednostavan, ugođaj vedar.

Ich gehe mit meiner Laterne nalazi se na jednome CD-u. To je njemačka narodna pjesma za djecu. U udžbeniku je popraćena tekstem i slikovnim prikazom i obrađuje se u okviru teme *Blagdani, običaji i tradicija*, odnosno vezana je uz blagdan Martinja, tj. uz *Martinstag* u Njemačkoj. Gramatičke strukture koje se pojavljuju jesu imenice i osobne

zamjenice u nominativu jednine, ali i dativu jednine i nominativu množine, glagoli u jednini i množini prezenta.

Pjesmu pjeva dječji glas uz lijepo osmišljenu pratnju sintisajzera. Međutim, pjesma se izvodi u tonalitetu E-dura koji je za učenike prvoga razreda predubok (opseg $h - h^1$) te bi bilo bolje da je za izvođenje odabran F-dur. Pjesma se izvodi u odgovarajućem, polaganom tempu (andante), ritam nije složen, ugođaj je nježan.

Pjesma **Katze Matze tanze!** nalazi se samo na jednome CD-u. U udžbeniku je popraćena tekstom i slikovnim sadržajem. Leksički se uklapa u cjelinu i temu *Kućni ljubimci: imenovanje i opis životinja*. Gramatičke su strukture imenice i zamjenice u nominativu jednine i jednokratno akuzativu jednine, glagol u jednini prezenta.

Pjesmu pjeva djevojački glas uz lijepo osmišljenu pratnju sintisajzera. Snimka je pjesme u tonalitetu B-dura, ali bi zbog opsega pjesme ($b - b^1$) bilo bolje da je u C-duru. Izvedba je u umjereno brzome tempu (allegretto), ritam nije složen, pjesma je vedra i nježna.

Kling Glöckchen! božićna je njemačka pjesma iz 19. stoljeća. Tekst je osmislio Theodor Enslin, a melodiju Benedikt Widmann. Nalazi se samo na jednome CD-u. Pjesma je u udžbeniku popraćena tekstom i slikovnim sadržajem. Leksički se uklapa u cjelinu i temu *Blagdani, običaji i tradicija* vezano uz Božić. Gramatičke su strukture u pjesmi imenice u nominativu jednine, zapovjedni oblik glagola u drugome licu jednine imperativa te jedna umanjenica.

Pjesmu pjeva dječji glas uz pratnju udaraljki u tonalitetu A-dura pa je opseg pjesme ($a - e^1$) predubok za djecu mlađe školske dobi. Stoga bi bilo bolje pjesmu pjevati u C-duru ili D-duru. Izvedba je u primjerenome, umjereno brzom tempu (allegretto), ritam pjesme nije složen, pjesma je vedra i nježna.

Kuckuck je autorska pjesma. Osmislio ju je 1835. godine August Heinrich Hoffmann von Fallersleben. Nalazi samo na jednome CD-u. U udžbeniku je popraćena tekstom i slikovnim sadržajem. Leksički se uklapa u temu *Kućni ljubimci: imenovanje i opis životinja* kao i u temu *Godišnja doba: imenovanje godišnjih doba i izricanje osnovnih atmosferskih prilika*. Gramatičke su strukture jednina prezenta glagola, imenice u nominativu jednine i jednokratno dativu jednine, osobna zamjenica u dativu.

Snimka je u izvedbi djevojačkoga glasa uz lijepo osmišljenu pratnju sintisajzera. Pjesma se izvodi u prikladnome tonalitetu E-dura pa opseg ($e^1 - h^1$) odgovara opsegu dječjih glasova. Također, snimka je u primjerenome, umjereno brzom tempu (allegretto), ritam nije složen, ugođaj je vedar.

Pjesma **Lehrer-Rap** nalazi se na jednome pratećem CD-u. Pretpostavljamo da je namijenjena djeci. Uz pjesmu u udžbeniku na daje se tekst, nego je popraćena detaljnim slikovnim sadržajem. Rječnik se pjesme uklapa u temu *Škola: školski pribor i aktivnosti u školskom okruženju, razumijevanje i izvršavanje osnovnih uputa i naredbi, izricanje radnji*. Shodno tomu, u pjesmi su zastupljeni zapovjedni oblici glagola u drugome licu jednine.

Pjesmu recitiraju (repaju) dva muška glasa uz instrumentalnu pratnju sintisajzera. I ta izvedba zvuči vrlo grubo i neprimjereno za učenike mlađe školske dobi, kao i pjesma *Eins, zwei, Polizei* na istome CD-u. Tempo je prebrz (*allegretto*), ritam složen i prezahtjevan za učenike mlađe školske dobi.

Pjesma **Lustige Tiere** nalazi se na jednome pratećem CD-u i sadržajno je namijenjena djeci. Nalazi se na CD-u i nije u udžbeniku popraćena tekstom. Rječnikom se uklapa u temu *Kućni ljubimci: imenovanje i opis životinja*. Gramatičke su strukture u pjesmi glagol *sein* u jednini prezenta, jednina imenica u nominativu i akuzativu kao i osobne zamjenice u nominativu jednine, opisni pridjevi kao dio predikata. Budući da je pjesma namijenjena ranom učenju njemačkoga jezika, mora se primijetiti da izgovor izvođača nije primjeren.

Pjesmu pjeva ženski glas uz pratnju sintisajzera u prikladnome tonalitetu C-dura s obzirom na opseg ($c^1 - a^1$). Međutim, pjesma se izvodi u prebrzome tempu (*allegretto*). Ritam pjesme nije složen, ugođaj je vedar.

Mein Hampelmann narodna je pjesma za djecu i nalazi se na jednome CD-u. U udžbeniku nalazimo notni zapis, tekst i slikovni sadržaj. Rječnikom se uklapa u temu *Igre i igračke: imenovanje i opis igračaka, predmeta i igara*. Zastupljene su sljedeće gramatičke strukture: imenice u nominativu jednine i jednokratno u dativu jednine, glagol u jednini prezenta i posvojna zamjenica *mein* ispred imenice. Jezična funkcija pjesme jest izražavanje radnje.

Pjesmu pjeva muški glas uz pratnju gitare, što je neprimjereno s obzirom na to da pjevač pjeva u opsegu $c - e^1$ što ne odgovara opsegu dječjih glasova. Tonalitet je C-dur, no s obzirom na veliki opseg melodije ($c^1 - e^2$) prelazi okvir opsega dječjih glasova pa najviši ton (e^2) učenici neće moći lijepo i intonativno točno otpjevati. Također, tempo je pjesme prebrz (*allegretto*). Ritam nije složen, ugođaj je vedar.

Pjesma **O Tanne Grün** božićna je pjesma autora Hermanna Erdlena iz 1955. godine. U jednome udžbeniku navodi se notni zapis s potpisanim tekstom. Međutim, na CD-u koji prati isti udžbenik, pjesma se ne izvodi prema notnome zapisu pjesme *O Tanne Grün*, nego prema melodiji pjesme *Oh, Tannenbaum*. Pjesma je u udžbeniku popraćena i slikovnim sadržajem i uklapa se leksički u temu *Blagdani, običaji i tradicija*. Zastupljene su sljedeće

gramatičke strukture: glagol *sein* u jednini prezenta, imenice u nominativu i jednokratno u dativu jednine. Njezin sadržaj upoznaje učenike s blagdanom Božića u njemačkome govornom području.

Pjesmu pjevaju dječji glasovi uz pratnju klavira u prikladnome tonalitetu G-dura (opseg $d^1 - c^2$), ali u prebrzome tempu (allegro). Ritam nije složen, ugodaj je vedar.

Melodija božićne pjesme **Oh, Tannenbaum** preuzeta je iz narodne pjesme iz 16. stoljeća. Tekst prve strofe osmislio je Joachim August Zarnack 1819. godine, a druge Ernst Anschütz 1824. godine. Pjesma je u udžbeniku popraćena slikovnim sadržajem i uklapa se leksički u temu *Blagdani, običaji i tradicija*. Zastupljene su sljedeće gramatičke strukture: glagol *sein* u množini prezenta, glagoli u jednini prezenta, imenice u nominativu množine i dativu jednine. Njezin sadržaj upoznaje učenike s izvornom pučkom pjesmom vezanom uz blagdan Božića. Budući da je pjesma namijenjena ranom učenju njemačkoga jezika, mora se zabilježiti da izgovor izvođača nije odgovarajući.

Pjesmu uz pratnju sintisajzera pjeva muški glas oktavu dublje od oktave koja odgovara dječjim glasovima. Tonalitet je primjeren (F-dur), no opseg je pjesme prevelik ($c^1 - d^2$) pa je pjesma prezahtjevna za učenike mlađe školske dobi. Također, izvedba je u prebrzome tempu (allegretto), ritam je pjesme presložen za mlađu djecu. Primjeren je jedino njezin nježan ugodaj.

Snimka pjesma **Osterhase, komm!** nalazi se samo na jednome CD-u. Pjesma je u udžbeniku popraćena tekstom. Rječnik se pjesme uklapa u temu *Blagdani, običaji i tradicija*. Gramatičke su strukture glagoli u drugome licu imperativa, struktura *ich möchte*, imenice u nominativu i akuzativu jednine. Njezina jezična funkcija jest izricanje naredbi, a sadržaj pjesme upoznaje učenike s blagdanom Uskrsa.

Pjesmu pjeva dječji glas uz lijepo osmišljenu pratnju sintisajzera u tonalitetu D-dura pa opseg melodije ($d - a^1$) odgovara opsegu dječjih glasova. Također, izvedba je u odgovarajućem, umjereno brzom tempu (allegretto), ritam nije složen, ugodaj je vedar.

Melodija pjesme **Ringel, Ringel, Reihe** potječe iz narodne pjesme, a tekst je preuzet iz zbirke narodnih pjesama *Des Knaben Wunderhorn* iz 1808. godine. Pjesma se nalazi samo na jednome CD-u. To je izvorna dječja pučka pjesma za govorenje. Rječnikom se uklapa u temu *Igre i igračke: imenovanje i opis igračaka, predmeta i igara*. Od gramatičkih struktura pojavljuju su glagol *sein* u množini prezenta, jednokratno imenice u dativu jednine i nominativu množine. Jezična funkcija pjesme jest izricanje radnji u stilu brojalice.

Pjesmu izvodi muški glas uz pratnju gitare oktavu dublje od notnoga zapisa ($a - d^1$). Također, pjesma se izvodi u neprimjerenome tonalitetu F-dura (opseg pjesme $a^1 - d^2$) pa bi

bio primjereniji D-dur. Izvedba je u prebrzome tempu (*allegretto*). Ritam pjesme nije složen, pjesma je vedra.

Pjesma **Schule, Schule** nalazi se na jednome CD-u. Rječnikom se uklapa u temu *Škola: školski pribor i aktivnosti u školskom okruženju, razumijevanje i izvršavanje osnovnih uputa i naredbi, izricanje radnji*. Od gramatičkih struktura pojavljuju se imenice u nominativu jednine i množine vezane uz temu, posvojna zamjenica *mein/meine* u stilu nabiranja. Jezična funkcija pjesme jest imenovanje školskih predmeta. Budući da je pjesma namijenjena ranom učenju njemačkoga jezika, mora se zabilježiti da izgovor izvođača nije odgovarajući.

Pjesmu pjeva duet, tj. ženski (glasniji) i muški (tiši) glas uz pratnju sintisajzera u tonalitetu G-dura pa opseg ($d^1 - c^2$) odgovara opsegu dječjih glasova. Međutim, melodija pjesme prezahtjevna je zbog melizama. Tempo je prebrz (*allegretto*). Također, ritam pjesme presložen je za mlađe učenike. Ugođaj je pjesme vedar.

Pjesma **Spielsachen-Rap** nalazi se na jednome CD-u. Pjesma se rječnikom uklapa u temu *Igre i igračke: imenovanje i opis igračaka, predmeta i igara*. Gramatičke strukture koje se pojavljuju jesu glagol *sein* u jednini prezenta, imenice i određeni član u nominativu jednine te eliptične rečenice i višekratno inverzija pridjeva npr. *Kurz ist die Eisenbahn*. Jezična funkcija pjesme jest imenovanje predmeta za igru.

Pjesmu recitiraju (repaju) dva muška glasa uz instrumentalnu pratnju sintisajzera. I ta izvedba zvuči vrlo ružno i neprimjereno za učenike mlađe školske dobi, kao i pjesme *Eins, zwei, Polizei* i *Lehrer-Rap* koje se nalaze na istome CD-u. Izvedba je prebrza (*allegretto*), ritam je prezahtjevan za učenike mlađe školske dobi.

Pjesma **Summ, summ, summ ...** autorska je pjesma za djecu koju je osmislio August Heinrich Hoffmann von Fallersleben 1843. Nalazi se na jednome CD-u. Pjesma je dio izvorne dječje pučke pjesme. U udžbeniku je popraćena notnim zapisom, tekstom (iako krnjim, odnosno pojavljuje se samo refren izvorne pučke pjesme) i slikovnim sadržajem. Rječnik pjesme uklapa se u temu *Kućni ljubimci: imenovanje i opis životinja*. Gramatičke strukture koje se pojavljuju jesu umanjica u nominativu jednine i drugo lice imperativa jednine.

Pjesmu pjevaju dječji glasovi uz pratnju klavira u odgovarajućem tonalitetu C-dura (opseg $c^1 - g^1$). Međutim, izvedba je u prebrzome tempu (*allegro*) s obzirom na dob učenika kojoj je namijenjena za izvođenje. Ritam pjesme nije složen i pjesma je vedroga ugođaja.

Na jednome CD-u naveden je naslov pjesme **Wer bist du?**, međutim snimka koja se nalazi na tome CD-u zapravo je pjesma **Hallo, Kinder!** Pjesma se leksički uklapa u temu *Susreti: pozdravi pri susretu i opraštanje na neformalnoj i formalnoj razini, upoznavanje, oslovljavanje, uljudno ophođenje*. Gramatičke strukture koje se pojavljuju u pjesmi jesu

jednina prezenta glagola *sein*, imenice u jednini, neodređeni član. Jezična funkcija pjesme jest upoznavanje i predstavljanje pri susretu. Njezin sadržaj čine osobna imena njemačkoga govornog područja.

Pjesmu pjeva muški glas uz pratnju sintisajzera u tonalitetu D-dura (opseg $cis^1 - g^1$) koji odgovara opsegu dječjih glasova, no muški je pjevač neprimjeren s obzirom na to da pjeva oktavu dublje u odnosu na dječje glasove. Izvedba je prebrza (*allegro*), ritam pjesme nije složen, ugođaj je vedar.

2.2. Interpretacija rezultata

U okviru ovoga rada nije provedeno istraživanje kojim bi se utvrdilo kako djeca prihvataju pjesme koje su analizirane u radu. To bi svakako moglo biti polazište budućih akcijskih istraživanja nastavnika u ranom učenju njemačkog kao stranog jezika.

Nakon provedene analize pjesama u udžbenicima namijenjenim učenju njemačkoga jezika u prvom razredu osnovne škole možemo uočiti sljedeće:

S jezičnoga gledišta

Pjesme se u svim udžbenicima leksički, ključnim strukturama i izričajima uklapaju u cjeline i teme koje su propisane *Nastavnim planom i programom za Njemački kao prvi strani jezik u prvom razredu osnovne škole (prva godina učenja)*. Zastupljene su sve navedene cjeline: *Susreti, Obitelj, Prijatelji, Igre i igračke, Škola, Prirodni okoliš, Kućni ljubimci, Godišnja doba, Rođendan i proslava rođendana, Blagdani, običaji i tradicija i njima određene teme*. Gramatičke strukture koje se pojavljuju u pjesmama u svim udžbenicima one su koje su i propisane *Nastavnim planom i programom*. Budući da se uglavnom radi o izvornim pučkim dječjim pjesmama njemačkoga govornog područja, pojavljuju se iznimno i strukture koje nisu u planu i programu, međutim one se pojavljuju jednokratno i na razini prepoznavanja. Jezične funkcije pjesama usklađene su s obrađenim temama i jezičnim strukturama. Kulturološki, odgojni i socijalizirajući sadržaji u pjesmama usklađeni su s predviđenim tematskim područjima i jezičnim funkcijama. Pjesme su uglavnom popraćene slikovnim prikazima vezanim uz sadržaje, a u većini primjera i tekstom. Samo u jednome udžbeniku pojavljuje se i notni zapis. Većina pjesma uključuje i elemente interkulturalne kompetencije učenika, posebice kada se radi o usporednome pristupu, odnosno o usporedbi određenih sadržaja u kulturi materinskoga i stranoga jezika (npr. zastupljenost onomatopeja u pjesmama – usporedba onomatopeja u materinskome i stranome jeziku). U nekoliko izvedbi

izgovor izvođača ne bismo mogli označiti odgovarajućim budući da ih ne pjevaju izvorni govornici njemačkog jezika. Kvalitetna reprodukcija glasova u pjesmicama izuzetno je važna (Radišić, 1999) jer su one namijenjene ranom učenju stranoga jezika u kojem je navikavanje na izgovor i intonaciju (izvornih) govornika bitno za razvijanje vještine slušanja, a oponašanje i izgovaranje specifičnih glasova njemačkoga jezika smatra se bitnim za razvoj vještine govorenja: govorne interakcije i produkcije (izgovora).

S glazbenoga gledišta

Prema vrsti prisutne su narodne i autorske pjesme za djecu, narodne i autorske božićne, prigodne (npr. rođendanska, pozdrav proljeću) te pjesme koje su nastale u okrilju udžbenika sadržajno vezane uz nastavne jedinice. Možemo zaključiti da su autori udžbenika uglavnom odabrali pjesme primjerene učenicima prvoga razreda. Iznimku čine rap izvedbe pjesama koje nisu primjerene toj dobi. Pjesme su u izvedbi dječjih, djevojačkih, ženskih i muških glasova uz instrumentalnu pratnju klavira, gitare, sintisajzera ili udaraljki. Na jednome od triju CD-a sve pjesme pjevaju dječji i djevojački glasovi što je pravilan izbor s obzirom na to da takvi glasovi pjevaju u dječjem opsegu koji se kreće od c^1/d^1 do c^2/d^2 . Na drugim dvama CD-ima pojavljuju se, osim dječjih glasova, ženski glas alt koji je predubok za djecu te muški glasovi koji pjevaju oktavu dublje od djece. Autori udžbenika trebali bi birati snimke pjesama koje izvide dječji, djevojački i ženski sopranski glasovi. Također, pjesme bi trebali pjevati izvođači koji imaju lijepe i pjevne, a ne nazalne glasove te koji pjevaju intonativno sasvim čisto. Osim toga, trebalo bi obratiti pozornost i na to da pjevači pjevaju u odgovarajućoj dinamici. Često se događa da pjevanje bude preglasno što, dakako, ne djeluje lijepo. Što se tiče tonaliteta u kojima su izvedene pjesme, uočeno je prilično pogrešnih izbora s obzirom na opsege pjesama. Uzimajući u obzir opseg pjesme, treba odabrati prikladan tonalitet kako se ne bi izašlo iz okvira opsega dječjih glasova, a to znači ne dublje od c^1 i ne više od d^2 . Opseg odabranih pjesama najčešće je primjeren, no zbog pogrešnoga izbora tonaliteta u nekim pjesmama prelazi opseg dječjih glasova. Bilo je, međutim, i pjesama koje su prevelikoga opsega, tj. koje se kreću u rasponu velike none i velike decime. Poneke su pjesme prezahtjevne za učenike prvoga razreda zbog melodija koje su građene od velikih i učenicima nespretnih skokova te melizama (jedan slog pjeva se na više različitih tonova) te bi takve pjesme trebalo izbjegavati. Na jednome CD-u gotovo su sve pjesme u primjerenome tempu, a na drugim dvama većina ih je prebrza. Za učenike mlađe školske dobi treba birati izvedbe koje nisu u prebrzome tempu. U većini pjesama ritam nije zahtjevan, no ipak ima pjesama presloženoga ritma koji nije primjeren učenicima mlađe školske dobi pa će učenici imati

poteškoća pri usvajanju pjesme. Većina pjesama vedroga je i manji broj nježnoga ugođaja, što je primjereno učenicima prvoga razreda. Rap pjesme djeluju hladno pa bi ih trebalo izbjegavati. U jednome udžbeniku nalaze se notni zapisi pjesama kojih se snimke nalaze na pratećem CD-u. Pohvalno je što su se autori udžbenika potrudili doći do notnih zapisa pjesama, no pjesmama nije mjesto u udžbenicima jer se učenici njima ne mogu koristiti. Notni se zapisi mogu, eventualno, naći u priručnicima za nastavnike. Osim toga, u ponekim notnim zapisima uočili smo i pogreške: na primjer, izostavljanje snizilice ili povisilice, pa i violinskoga ključa.

3. Zaključak

Jensen (2003) misli da glazba može ulaziti u razred i kad predmet nije glazba. Ističe da se glazbom može služiti na mnogo načina. Glazba će rad nastavnika učiniti zabavnijim, zanimljivijim, opuštenijim i nezaboravnim. Lazar (2004) spominje da glazba pomaže fokusiranju pozornosti i pruža motivirajuće okruženje za učenje. Glazba će pripomoći pri čitanju, pravopisu i pisanju. Npr., učenici plješću u ritmu na slogove novousvojenih riječi; učenici nauče čitati tekst pjesme te pjevaju pjesmu nakon što tekst mogu pročitati ispravno i tečno; prezentirati učenicima pjesmu putem snimke, a nakon slušanja razgovarati o nepoznatim riječima te tako usvojiti novi rječnik; učenici slušaju kratku pjesmu, potom zapisuju riječi, a kada završe, mogu otpjevati ono što su zapisali. Pjevanje, tj. izgovaranje brojlica također može biti jedna od glazbenih aktivnosti koju možemo uvesti u neglazbene predmete, pogotovo ako uzmemo u obzir da one imaju veliku ulogu u razvoju govora male djece. Milenković i Dragojević (2009) navode da brojlice kojima se djeca služe u igri, tj. pri razbrojavanju, potiču razvoj ritamskih i govornih sposobnosti te da obogaćuju dječji rječnik. Učenje pjesama na stranome jeziku ima višestruku korist za učenike u ranome učenju stranoga jezika i pomaže razvoju svih četiriju jezičnih vještina: slušanja, govorenja, čitanja i pisanja. Budući da su istraživanja (Buhl i Cslovjecssek 2010) pokazala da se djeca služe glazbenim sadržajem u razvijanju strategija za usvajanje jezika, važno je da su glazbeni sadržaji kao nositelji jezičnih sadržaja besprijeckorno i pozorno odabrani. Pravilno odabrane i pripremljene glazbeno-jezične aktivnosti mogu potaknuti vještinu govorenja i pomoći učenicima u svladavanju govornih i jezičnih poteškoća tako da pozitivno utječu na njihovu artikulaciju, dikciju, intonaciju i jasnoću jezičnoga izričaja te na izgovor i fluentnost u stranome jeziku. Zbog navedenih prednosti potrebno je uključiti glazbene aktivnosti u nastavu stranih jezika, no autori udžbenika za strani jezik trebali bi se posavjetovati s glazbenim

pedagozima pri izboru pjesama kako se ne bi događali propusti koje smo uočili pri analizi pjesmama u ovome radu. Pravilnim odabirom pjesmama te njihovim slušanjem i pjevanjem ostvarit će se krajnji cilj, a to je usvajanje stranoga jezika, ali posredno i razvijanje glazbenih sposobnosti učenika.

Izvori

- Barišić Lazar, G. i Ušćumlić, D. (2007). *Applaus! 1*: udžbenik njemačkog jezika sa zvučnim CD-om za 1. razred osnovne škole: I. godina učenja. Zagreb: Profil.
- Oreb Sajfter, K., Pehar, I. i Štiglmayer, D. (2008). *Auf die Plätze, fertig, los! 1*: udžbenik iz njemačkog jezika za 1. razred osnovne škole s CD-om. Zagreb: Alfa.
- Salopek, J. i Tomljenović Biškupić, Lj. (2007). *Hurra! Deutsch! 1*: udžbenik njemačkog jezika s interaktivnim CD-om za 1. razred osnovne škole: I. godina učenja. Zagreb: Školska knjiga.

Literatura

- Buhl, H. i Cslovjceksek, M. (2010). Was hat Sprachenlernen mit Musik zu tun? Gedanken zur Begründung einer integrativen Musikpädagogik. U: Blell, G. i Kupetz, R. (ur.) *Der Einsatz von Musik und die Entwicklung von audio literacy im Fremdsprachenunterricht. Fremdsprachendidaktik inhalts- und lernerorientiert*. Band 17, Frankfurt am Main: Peter Lang, 63-83.
- Calvert, S. L. i Billingsley, R. L. (1998). Young children's recitation and comprehension of information presented by songs. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 19, 97-108.
- Calvert, S. L. i Tart, M. (1993). Song versus verbal forms for very - long - term, long - term, and short - term verbatim recall. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 14(2), 245-260.
- Douglas, S. i Willatts, P. (1994). The relationship between musical ability and literacy skill. *Journal of Research in Reading*, 17(2), 99-107.
- European Music Portfolio: A Creative Way into Languages - Teacher's Handbook* (2012). Comenius Lifelong Learning Project.
- Fujioka, T., Ross, B., Kakigi, R., Pantev, C. i Trainor, L. (2006). One year of musical training affects development of auditory cortical - evoked fields in young children. *Brain*, 129, 2593-2608.
- Grgić, A. i Kolaković, Z. (2010). Stilovi i strategije u nastavi hrvatskoga kao inoga jezika. *Lahor*, 9, 78-96.
- Ho, Y., Cheung, M. C. i Chan, A. S. (2003). Music training improves verbal but not visual memory: Cross - sectional and longitudinal explorations in children. *Neuropsychology*, 17(3), 439-450.
- Jensen, E. (2003). *Super – nastava. Nastavne strategije za kvalitetnu školu i uspješno učenje*. Zagreb: Educa.
- Lazar, M. (2004). Interactive Music Strategies for the Academic Curriculum. New Horizons for Learning: Teaching and Learning Strategies. *Quarterly Journal*. Preuzeto s: <http://www.songsforteaching.com/lazar/interactivestrategies.htm>., 23.2.2011.
- Lowe, A. (1998). L'intégration de la musique et du français au programme d'immersion française: Avantages pour l'apprentissage des deux matières (Integration of music and French into a French immersion program: Benefits for the two subjects).

- Revue des sciences de l'éducation*, 24(3), 621-646.
- Ludke, K. M. (2010). *Songs and singing in foreign language learning*. PhD thesis, University of Edinburgh.
- Milenković, S. i Dragojević, B. (2009). Metodička korelacija razvoja govora i muzičkog vaspitanja. *Norma*, 14(1), 103-110.
- Nastavni plan i program za osnovnu školu* (2006). *Njemački kao prvi strani jezik. 1. Razred (prva godina učenja)*. Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, 117-119.
- Petrović, E. (2004). Kratka povijest ranog učenja stranih jezika, osječka iskustva. *Život i škola*, 12(2), 24-32.
- Radišić, M. (1999). Pjesmica kao okosnica sata u ranom učenju engleskog jezika. *Život i škola*, 1-2, 153-163.
- Wallace, W. T. (1994). Memory for music - effect of melody on recall of text. *Journal of experimental psychology - Learning, memory and cognition*, 20, 1471-1485.

EARLY GERMAN LANGUAGE TEACHING BY SINGING AND LISTENING TO SONGS

Summary

Studies have shown that early foreign language learning has considerable advantages and that such learning in primary education requires completely different teaching methods. Teaching foreign languages to pupils at primary school level (ages 7-11) differs considerably from teaching older pupils. Singing and listening to songs in a foreign language help pupils learn new linguistic content since pupils of that age learn by holistic approach. At the same time music makes learning more interesting and it makes the learning environment and atmosphere merrier, more relaxed, which again makes learning easier. In addition, learning through games is very important for primary school pupils.

The paper deals with a research conducted with an aim to establish existence and adequacy of songs used in early German teaching in the textbooks: *Applaus! 1*, *Auf die Plätze, fertig, los! 1* and *Hurra! Deutsch! 1* and the audio CDs that accompany the textbooks that are used for teaching German as a foreign language in the first grade of primary school. The textbooks have been approved by Croatian Ministry of Science, Education and Sports for school years 2010/11, 2011/12 and 2012/13. From linguistic point of view the variables included in the analysis of the songs were vocabulary and grammar structures, function and cultural background whereas the variables from the musical point of view were the range, tempo, rhythm, tonality and mood. The analysis has been done for 35 songs in the above mentioned textbooks with CDs.

The analysis has led to the conclusion that when it comes to selection of songs included in the textbooks the authors of foreign language textbooks should consult music teachers so as to avoid possible inadequacies (eg. inappropriate tonality, excessive range, inappropriate performance, excessive tempo, complicated rhythm, demanding melody) in order that listening to and singing songs achieve their final goal i.e. foreign language learning but indirectly also developing pupils' musical skills.

Key words: primary education, early German language learning, singing and listening to songs